

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Erica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndășana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrișana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Buz, Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cuziereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dumăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgeșana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Hondoleana, Insoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Orănciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iuva-mare), Răureana (Cap. Mânăstir), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Șomuşana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavăna, Tibleșana, Timișana, Ulyșana, Unvea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad, Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 uleri.

Problemele economice ale „Asociațiunii” și conferențiarilor acesteia.

I. Problemele economice ale «Asociațiunii».

„Asociațiunea” și-a pus drept țintă, dela început, și îndeosebi dela modificarea statutelor, în 1897, deslegarea a o mulțime de probleme de cel mai mare interes pentru viitorul poporului nostru. Intre acestea se numără și o serie întreagă de probleme economice.

Deja în §-ul 2 al statutelor „Asociațiunii” se fixează, în general, menirea acestei instituții, care, între altele, este „...învățarea culturii poporului român...prin orice întreprinderi legale, cari vor putea contribui la prosperarea literaturii și culturii atât spirituale cât și economice a Românilor din patrie”.

În §. 37 al statutelor se precizează mai amănunțit problemele „Asociațiunii”. S’ar putea zice că acest §. cuprinde aproape numai dispoziții privitoare la ameliorarea situației economice a poporului nostru. Iată în întregime dispozițiile acestui paragraf:

„Chemarea despărțămintelor este a conlucra la ajungerea scopului „Asociațiunii”, intrând în mai deaproape atingere cu poporul și răspândind la acesta învățătura în toate direcțiunile:

a) prin colecțiuni de produse literare folosite de tot felul;

b) prin stăruința, ca pe lângă școlile populare să se înființeze și susțină școlile de pomărit

și vierit, de grădini și alte economii model etc. în măsura mijloacelor disponibile;

c) prin disertațiuni populare și învățături despre economie, industrie și comerț;

d) prin îngrijirea ca să se îndemne poporul a îmbrățișa deosebitele ramuri de industrie și de comerț;

e) prin îndemnarea poporului la înființarea de însoțiri folositoare pentru membrii lor, provăzute cu statute speciale, care se vor înainta la autoritățile competente pentru aprobare”.

În § 15 al „Regulamentului general al secțiunilor științifice literare” se precizează agendele Secțiunii economice astfel:

a) va urmări dezvoltarea economică a poporului român pe toate terenele economiei naționale și va iniția dispoziții pentru înaintarea acelei dezvoltări, prin editarea de publicațiuni, prin prelegeri și ajutorarea înființării de asociațiuni economice va stărui pentru ameliorarea sistemului economic al poporului și pentru îmbrățișarea de nouă ramuri ale economiei;

b) va iniția înființarea de școli profesionale și va conlucra la organizarea și susținerea lor;

c) va îngrijii de culegerea, publicarea și exploatarea datelor statistice referitoare la stările economice ale poporului român;

d) va iniția expozițiuni economice și va face propuneri pentru burse în diferitele ramuri economice;

e) va urmări literatura economică, va iniția premii în acest ram și va censura scrierile economice intrate la concursurile „Asociațiunii”.

Secțiunea economică în lucrarea sa va căuta să rămână în continuă și intimă coatinere cu socie-

tățile și corporațiunile economice ale Românilor din patrie, va sprijini activitatea acestora și le va cere conlucrarea la întreprinderi nouă.

Din aceste frumoase dispoziții regulamentare „Asociațiunea” a stăruit, în cursul timpului, să intruzeze, prin organele sale, măcar o parte: acele cari sunt mai de importanță și mai ușor realizabile cu modestele mijloace, cari i-au stat la îndemână.

Cu începere din iarna anului 1905/6 „Asociațiunea” a destinat în scopul prelegerilor populare, îndeosebi acelor economice, din despărțămintele sale suma de K 2000 în fiecare an. Cu ajutorul acestei sume prelegerile populare sau sport în mod îmbucurător și ca număr și calitativ.

Pentruca să dea o îndrumare mai practică și mai efectivă prelegerilor și în general lucrărilor sale în direcție economică „Asociațiunea” a instituit, înainte cu 2 ani, postul de:

II. Conferențiar agronomic.

Agendele acestui conferențiar au fost fixate în modul următor:

„Conferențiarul are chemarea de a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de prelegeri împreunate cu demonstrațiuni practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului, a plantelor agricole, a fânateilor și pășunilor, animalelor de casă (vite, cai, oi, porci) cultura viilor, pomilor și a legumelor.

„Conferențiarul agronomic va stă în ajutorul economilor noștri la procurarea de semințe, de unelte și mașini agricole, de animale de prăsilă și altele, și va da îndrumări la toate întrebările ce i se vor pune, ținând totdeauna samă de lipsurile țărănilor noștri.

„De asemenea se va îngriji, ca în despărțămintele, în cari va țină prelegeri, să se întocmească și diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole, mașini și altele.

„Mai departe conferențiarul va stăru și va stă în ajutorul poporului nostru și la înființarea de tot felul de însoțiri agricole, la înființare de bănci populare, lăptării și alte însoțiri cu caracter economic”.

Fiindcă, mai ales, pe motivul că cheltuielile de drum ale conferențiarului au fost lăsate în grija despărțămintelor și a comunelor, aceste nu au prea reflectat la serviciile conferențiarului și astfel dânsul nu a putut să iese, după cum ar fi fost de dorit, mai adeseori în mijlocul poporului, la sfârșitul lunii Martie 1911 comitetul central al „Asociațiunii” a marcat programul de acțiune al conferențiarului agronomic astfel:

1. Să scrie **prelegeri** din toți ramii agriculturii, pe cari să le publice parte în revista „Transilvania”, parte în „Biblioteca populară a Asociațiunii” și eventual și în alte foi pentruca publicul nostru, care ține prelegeri în despărțămintele Asociațiunii și cu alte ocazii să aibă la îndemână, gata, prelegeri bune economice.

2. Să scrie **conferințe** cu privire la progresele ce s'au făcut și se fac pe terenul agriculturii, pe cari să le publice în „Transilvania”.

3. Să scrie **broșuri** pentru „Biblioteca populară a Asociațiunii”.

4. Să țină **prelegeri populare și cursuri economice** preoților și învățătorilor, îndeosebi cu ocazia conferențelor învățătoresți.

Spre acest scop e necesară o înțelegere și aranjare a chestiunii cu organele conducătoare bisericești.

5. Să țină **prelegeri** poporului.

6. Să stea **întru ajutor**, cu cuvântul și cu fapta, **comunelor** și tuturor acelor cari vor să înființeze grădini de viță americană și grădini de pomi, cum și alte îmbunătățiri pe terenul agricol.

7. Să aprofundeze și chestiunile referitoare la **însoțirile economice** ca astfel, cum ziceam odinioară, dânsul să devină și un apostol al tovărășiilor.

Spre acest scop să compună instrucțiuni și statute, cari să se editeze de Asociațiune și astfel să se poată distribui, pe bani sau gratuit, celorce vor voi să uzeze de ele.

8. Conferențiarul va trebui să dea tuturor informațiunile trebuincioase din sfera agriculturii și tovărășiilor și astfel să țină locul unui **birou de informațiuni** în aceasta privință.

Va urmări activitatea guvernului referitor la ajutoarele ce el le distribue d. e. ajutoare în semințe, pomi, viță de vie, animale de prăsilă de tot felul, mașini ș. a., informând de cu bun timp publicul, pe cale ziaristică asupra modului cum poate ajunge să beneficieze de astfel de favoruri.

Va ține în curent preoțimea, învățătorimea și publicul în genere asupra **cursurilor economice** de tot felul, ce guvernul le aranjează, ca publicul să poată profita de ele.

9. Conferențiarul să facă o **propagandă intensivă și sistematică** prin ziare despre lucrările ce săvârșește, arătând că stă la dispoziția tuturor cu sfatul și fapta.

10. Va stăru ca în despărțămintele „Asociațiunii” să se aranjeze **expoziții agricole și de industrie agricolă și casnică etc.**, venind într'ajutor, cu sfatul și cu fapta, aranjatorilor”.

11. Comitetul „Asociațiunii” să caute mijloace pentru agonisirea sumelor trebuincioase — în înțelegere cu direcțiunile despărțămintelor etc., pentruca — din lipsa de mijloace materiale — activitatea conferențiarului agronomic să nu stagneze”.

În adunarea generală a „Asociațiunii“ din luna Octombrie a. c. s'a satisfăcut și condiția, despre care s'a susținut, până acum, că zădărnicește mai mult activitatea conferențiarului agronomic. Acuma s'a hotărât ca acestui conferențiar să i-se plătească, în viitor, și cheltuelile de drum, ce le va avea cu ocazia îndeplinirii agendelor sale în mijlocul poporului.

În felul acesta ar urmă ca, de aici încolo, lucrările de propagandă ale conferențiarului agronomic să meargă strună.

Ne temem însă că nu are să fie așa. Și aceasta o susținem pe baza experiențelor de până aci.

Și cari piedeci, credem noi, ar putea să zădărnicească o lucrare în adevăr folositoare și bogată în rezultate?

Principala piedecă rezidă în teritoriul atât de vast, în miile de comune, unde are să opereze conferențiarul.

Înainte de toate, să presupunem, că conferențiarul va fi chemat neîntrerupt în mijlocul poporului: pentru o prelegere două, în Maramurăș, pentru totatătea în Torontal, apoi la Brașov, apoi în Caraș Severin și așa mai departe, când aici, când dincolo, alergând în ruptul capului, fără astâmpăr, așa învârstat, pe întreg teritoriul celor aproape 80 de despărțăminte ale „Asociațiunii“.

Dar cu această procedură, rezultate multumitoare nu se vor putea obține. Înainte de toate trebuie să ne gândim, că teritoriul unde are să lucreze conferențiarul e foarte vast și că această împrejurare reclamă nu numai planurile de lucrare și îndrumările, altfel destul de bine combinate, cari le-am publicat mai sus, în întregime, ci pe lângă aceste, și alte dispoziții, fără cari activitatea conferențiarului nu poate aduce roadele dorite.

Lucru de căpetenie este, ca conferențiarul să fie trimis, din centru, după un plan bine combinat, și să nu se aștepte, ca comunele și despărțămintele să-l cheme. Cu acest sistem, de care s'a făcut uz până acum, vom face încă multă vreme acelaș cerc vițios. După alți 2 sau mai mulți ani de experimentări, puțin folositoare, vom fi aproape tot acolo, unde ne aflăm astăzi.

Astfel, fiindcă activitatea conferențiarului devine iluzorie, voind a ajunge, deodată pretutindeni, e neapărat trebuincios să se stabilească principiul, ca dânsul să cutriere anumite comune din diferitele despărțăminte ale unui comitat, unde va căută să realizeze programul său de activitate.

Anume, să zicem s. e., că va începe cu comitatul *Albei-de-jos* (despărțămintele: Alba-Iulia, Aiud-Teiuș, Murăș-Uioara, Abrud Cămpeni și Blaj)

În fiecare din aceste 5 despărțăminte va ține prelegeri în câte 5 comune, în total în 25 comune, stabilite cu ajutorul comitetelor cercuale ale despărțămintelor și a conducătorilor din comune, fiind cu considerare la împrejurarea ca aceste comune să fie alese din diferitele regiuni ale despărțămintelor și ca la prelegeri să poată participa măcar câțiva fruntași din toate comunele învecinate, ca în chipul acesta propaganda să străbată, pe cât va fi posibil, în toate comunele despărțământului. Durata tuturor prelegerilor să țină în total 25 de zile.

Din comitatul *Albei-de-jos* conferențiarul va trece, s. e., în comitatul *Hunedoarei*: (desp. Orăștie, Deva, Dobra, Hațeg, Ju și Brad), procedând la fel, timp de 30 de zile.

Se va continua s. e. în comitatul *Turda-Arieș*: (desp. Turda, Indol, Măhaciu, Sălcuia și Murăș-Ludoș) timp de 25 de zile.

De aici, s. e., în comitatul *Bihor*: (desp. Beiuș, Ceica, Tinca, Orade și Marghita), timp de 25 de zile.

În fine, s. e., în comitatul *Sătmar*: (desp. Careii mari, Seini, Băia-mare, Șomcuta-mare și Sătmar), timp de 25 de zile.

În modul acesta, în timp de 130 de zile, s'ar putea face o propagandă sistematică în totatătea comune. Restul timpului din cursul anului ar fi să-l întrebuițeze conferențiarul pentru prelegeri, respective *cursuri economice* și în alte despărțăminte și în birou pentru îndeplinirea celorlalte agende, cari îi sunt încredințate spre rezolvare.

Planul de lucru va trebui întocmit astfel ca toamna și primăvara, când preoții și învățătorii își țin conferențele lor, cum și în timpul vacanțelor de vară, conferențiarul să poată ține în câteva locuri *cursuri cu preoții și învățătorii*, asupra pomăritului, legumăntului stupăritului ș. a. rami agricoli, cum și asupra însemnătății diferitelor *însoțiri economice*, în locul prim asupra băncilor populare, dându-le acestor luminători ai satelor toate îndrumările necesare pentru intruparea numitelor *însoțiri*.

Având în vedere împrejurările satelor, unde conferențiarul va fi trimis să facă propagandă economică, conferențiarul va ține, cel puțin, o prelegere din agricultură și alta despre însoțirile economice, stăruiind din toate puterile ca să se înființeze, după împrejurări, una din numitele însoțiri, pentru că numai în chipul acesta activitatea dânsului va avea

rezultatele reale, pe cari „Asociațiunea“ voeste să le obțină, prin mijlocirea conferențiarului său agronomic.

Spre acest scop conferențiarul va pregăti prelegeri de propagandă, scurte dar cuprinzătoare, despre cultura rațională a pământului, despre cultura livezilor naturale, îngrijirea pășunilor, creșterea vitelor, cultura pomilor, viilor, a legumelor, a albinelor ș. a. apoi despre îngrășemintele naturale și artificiale, în fine despre folosul mașinilor în economie, arătând la toate aceste materii avantajile unei culturi raționale, față de cultura primitivă, care se practică încă pe o scară întinsă de cătră poporul nostru.

Tot așa va pregăti prelegeri bine rotunzite despre ființa și folosul însoțirilor de credit și economii sistem Raiffeisen, apoi și despre ființa și folosul celorlalte feluri de însoțiri economice și culturale.

Ca să poată vorbi cu folos pretutindeni, va fi bine să iee informații, îndată după ajungerea în comună, asupra celor mai de seamă împrejurări economice, morale, sociale și culturale, așa își va nota, unde se poate, cercând să și vadă de fapt:

a) care e situația locuitorilor în privința religioasă? (Biserica).

b) care e situația culturală a locuitorilor? (Școala).

c) ce fel de însoțiri economice sau de altă natură au în comună?

d) cum e împărțit hotarul comunei?

e) ce face comuna în interesul înaintării economiei?

f) cum progresează cultura vitelor și a altor animale?

g) cum sunt animalele de prăsilă?

h) ce plante de nutreț se cultivă și în ce măsură?

i) ce fel de mașini: pluguri, grape, tăvăluge, grape de nutreț, mașini de sămănat, de treerat, de tăiat nutreț ș. a. sunt în comună?

j) în ce stare se află grădina școlară?

Astfel de date ar fi de dorit să le adune și grupeze mai dinainte fruntași satelor noastre și cu ocazia mergerii în comună a conferențiarului să i-le predea, ca dânsul să poată trage concluziile necesare, când își ține prelegerile în comună.

Sfârșind, repetăm convingerea noastră, că dacă e să devină în adevăr de un folos real activitatea conferențiarului agronomic al „Asociațiunii“, este neapărat necesar să se țină seamă și de aceste păreri binevoi-

toare și nepretențioase, izvorite din dorul de a vedea pogresând această instituție importantă a noastră și prin ea progresând iubitul nostru popor.

În numărul viitor vom trata despre problemele conferențiarului cooperativ.

(Se va continua).

Teama de războiu și deponenții.

Din diferite părți ale monarhiei vin vești despre marea neliniște, ce a cuprins populațiunea în fața știrilor despre izbucnirea războiului, resp. a mobilizării armatei austro-ungare. Alarmați sunt mai ales deponenții dela țară, cari în Galiția, în Bucovina și în unele orașe din Nordul Ungariei au asaltat băncile, provocând adevărate run-uri asupra acestora. În părțile noastre, și în general în ținuturile locuite de poporul nostru după știrile, ce le avem, populațiunea pânăcum nu și-a perdut cumpătul, deși și pe aici, abia va fi sat, cât de izolat de lume, unde să nu fi pătruns șvonuri despre primejdia războiului. La run-uri însă n'au fost expuse băncile până în prezent. Dar se observă o mișcare mai vie, ca de obicei în cercurile deponenților săteni. Oamenii, cari ani de zile și-au lăsat neatînse economiile depuse la banca cutare, caută acum sub diferite pretexte, uneori deadreptul ridicole, să-și retragă capitalurile dela bănci pentru a și-le păstră — cum cred ei — mai sigur la ei acasă, în vre-o ladă sau ascunse undeva în pământ. Știricind mai de aproape motivele ridicării se constată, că este teama războiului și șvonul răspândit în popor, că în caz de războiu statul va pune mâna pe capitalurile adunate pe la bănci.

Că o astfel de teamă este cu totul neintemeiată și primejdia aceasta nu există, este de prisos a o spune intelectualilor. Dar cu atât mai mult și mai urgent trebuie lămuriti în privința aceasta sătenii — până nu se alarmează în masse mai mari și nu provoacă și în părțile noastre run-uri asupra băncilor.

Pressa noastră, preoții, învățătorii noștri, notarii și alți intelectuali în contact mai de aproape cu poporul sătean vor face atât acestuia, cât și obștei un neprețuit serviciu în aceste zile și altcum critice pentru bănci, dacă-l vor lumina, că temerile li sunt neintemeiate. *că chiar și în cazul unui războiu banii îi sunt în păstrare mai sigură în cassele de fer ale băncilor, decât în ori-ce ascunzătoare de acasă. În zilele noastre averea privată este privity și în timp de războiu ea sfântă și neatacabilă. Institutele de bani sunt respectate și din partea inamicilor, și banii, efectele valorile, obligațiile etc. aflătoare în păstrarea băncilor trebuie să rămână neatînse și nu se pot secestră.*

Auzind deponenții săteni toate acestea din gura conducătorilor lor nemijlociți și confirmându li-se cele zise și din partea celor de afară de bănci, a altor intelectuali dela oraș, spaima neintemeiată va dispărea, sau cel puțin se va micșora, se vor liniși și deponenții mai spărioși și vom conlucra cu toții la prevenirea unei porniri primejdioase, din care în prima linie se păgubesc inșiși deponenții, perzând la interese, cheltuindu-și economiile, sau furându li-se banii etc.

5% sau 10% dare după interese de depozite?

— (Răspunsuri la chestiunea deschisă). —

Asupra acestei chestiuni primim din cercurile băncilor noastre primul răspuns, care este următorul:

În revista „Magyar Pénzügy” și după ea în revista aceasta s'a adus pe tapet o chestie pe cât de interesantă ca materie de discuție, pe atât de importantă și din punct de vedere material. E vorba anume, că 5% sau 10% dare după interese de depozite au să plătească băncile după interesele de depozite din semestrul al II-lea al anului curent, ceea ce înseamnă că o sumuliță de vre-o 3 milioane coroane să rămână în buzunarul băncilor sau să intre în visteria statului?

Am urmărit cu atențiune discuțiile din „Magyar Pénzügy” reproduse în parte și în aceasta revistă. Mi-am format părerea, că au drept aceia, cari militează pentru 5%. Nu mă pot însă alătura nici la motivarea celor cu 5%, nici la a celor cu 10%.

Nu voiesc să impun modesta mea părere, dar cred că ambele tabere au căzut în aceeași greșală, în greșala de a încăleca pe un singur §. și a-l explica după gramatică și nu după înțeles, după înțelepciunea legislatorului, după sufletul legii.

Ambele partide militează cu §. 34 al art. de lege VII: 1909 resp. a novejlei legilor de dare, cari începând cu 1 Ian. 1913 scot din vigoare dispozițiunile art. de lege VII: 1883 deci intră în vigoare darea de 5%.

Eu voin încercă însă să-mi scot motivele nu din litera acestui §. ci din însuși spiritul, caracteristica legii și intențiunea legislatorului și anume:

Nota caracteristică și esențială a dării după interese de depozite și rente este, că baza acestei dări o formează totdeauna *interesele ori rentele primite de fapt în anul premergător anului de dare*. Aceasta dispoziție e fixată în §. 6. art. XXII din 1875 și §. 2 art. VII: 1883, și este susținută și de legea nouă §. 8, punct 2.

În înțelesul acesta avem o mulțime de sentințe din partea forurilor competente (ministru de finanțe, judecătoria administrativă).

Ca să nu începă nici o îndoială în contra principiului de mai sus mă provoc și la §§-ii 22 și 23 ai legii noi, în cari se cuprind dispozițiunile că: „dacă debitorul a ajuns în concurs, sau renta s'a improce-suat, măsurarea dării la rugarea partidei, e de a se sistă, și *darea anului curent* dela deschiderea concursului ori ziua improce-surării până la finea anului e a se abscie” și (§. 23). „Venitele din interese și rente sunt a se fasionă numai în *anul următor* anului în care s'u produs aceste venit.”

Cred că cunoscând aceste dispozițiuni ale legii nu mai începe nici o îndoială, că darea după interese și rente se măsură în anul următor anului, în care contribuabilul a avut venitul; deci după interesele beneficiate în anul 1912, darea se măsură în anul 1913. Tot în înțelesul acesta sunt a se da și fasiunile.

Aceasta ar fi *regula generală*. Dar să vedem și excepțiunile. §. 24 a legii noi sancționează aceste excepțiuni și dispune astfel: „Fasiunea se omite și darea se încasează prin detragere... 3). din partea institutelor de bani, după depunerile spre fructificare”; §. 25 institutele de bani sunt obligate a prezentă oficiului de dare trilinear până la ziua ultimă a lunilor Martie, Iunie, Septemvrie și Decemvrie conspectul despre suma intereselor plătite după depuneri, iar consemnarea intereselor capitalizate la jumătate de an, până la ziua ultimă a lunilor Ianuarie și Iulie și a celor capitalizate odată la an până la 31 Ianuarie și respective a vârsă darea la cassieria statului în 15 zile după terminile fixate.

Adecă consemnarea care ar *înlocui* fasiunile partidelor e scadentă după încheierea anului, la 31 Ianuarie, iar plățirea dării la 15 zile după acest termin, ceea ce înseamnă că și darea după interese de depuneri se măsură în anul următor.

Dar să susținem aceasta excepțiune și cu înseși intențiunile legislatorului chiar. Oare ce motiv, ce intențiune a condus pe legislator să facă aceasta excepțiune? (după părerea mea numai ca formă). O spun. Ca statul să ajungă mai sigur și mai repede la parale. Căci oare nu e cu mult mai comod și fără spese pentru stat să constrângă băncile să încasseze ele filerii de dare dela partide și strânși grămadă să-i ducă mii și mii de-a gata în cassieria statului, decât ca prin factorii competenți să adune milioane de fasiuni, să pregătească registre să execute și să încasseze fileri? S'au își poate cineva închipul, că statul e așa de marinos, ca să dea voie băncilor să plătească darea după depozite numai la 45 zile după expirarea anului, pe când dela partide încassează darea *anului curent* în 4 rate la 15 Februarie, Maiu, August și Noemvrie, iar după aceste termene încassează interese de 5%?

Așa-i că nu crede nimeni, că statul lasă fără interese 1 an și 45 zile suma de vre-o 12 milioane, cât e darea după depuneri?

Toate aceste dovedesc, că și darea după interesele de depuneri, tocmai ca și după rente și alte venituri, cari cad sub acest soi de dare, *se măsură în anul următor*, dar pe când dela partide statul vede puțină dare de rentă, până atunci *abuzând și folosindu-se în mod autocrat de puterea sa de stat* a întocmit aceasta excepțiune, pentru interesele ei atât de favorabilă. Repet: excepțiune numai în ce privește felul de măsurare și încasare a dării.

După toate acestea cred că putem ajunge numai la convingerea, că după interesele de depuneri din semestrul II ori întreg anul 1912 darea se măsură numai în anul 1913 și anume până 31 Ianuarie și fiind deci aceasta dare darea anului 1913, pe baza §-lui 34 al art. VII: 1909, — pe care § il invoacă atât de mult cei-ce s'au pronunțat asupra acestei chestii — *cheia nu poate fi alta decât 5%*.

(Hunedoara)

Virgil Comșa.

Finanțarea păcii.

Încă nu s'a terminat războiul balcanic, ba în zilele din urmă pare că norocul s'a schimbat încâtva în defavorul alianței balcanice. Dar chiar să se fi trezit din letargie spiritul militar al Turciei, totuș a trecut vremea minunilor și tocmai o minune ar trebui ca în oara a douăsprezecea să se întoarcă situația în favorul imperiului otoman. Se așteaptă deci cu toată dreptatea, să se încheie pace și ca solia crăciunului „Pe pământ pace” să se împlinească înainte de sărbători. Cu totul altă întrebare este, dacă pacea din Balcani va fi de lungă durată. Dacă semnele nu înșală, alianța balcanică nu are alcătuire neclătită. Încă de pe acuma când războiul e în curgere, se arată simptomele rivalităților între puterile aliate și pare că în momentul deciziv, când va fi vorba de împărțirea prăzii între învingători, armonia acestor din urmă va succeda ușor unei perturbații serioase.

În eventualitatea aceasta nu trebuie să considerăm exclusiv *greutățile problemei balcanice*, cum se vor ivi după încheierea păcii. O problemă tot așa de gravă pentru toate statele balcanice va fi *finanțarea păcii*. Aici va fi vorba de miliarde, cari vor trebui acaparate, de-o parte pentru a înlocui materialul uzat, de a repara căi și mijloace de transport, de altă parte de a reedifica ceea ce războiul a nimicit la case și proprietăți. Toate aceste reclame însă mari sume bănești într'un timp, în care mijloacele țărilor beligerante sunt uzate. Dar „*restitutio in integrum*” va reprezenta numai partea cea mai mică a trebuințelor bănești. Interesul vital al țărilor balcanice va cere ca fiecare Stat să facă eforturile cele mai mari pentru a ridica la un nivel înalt viața culturală din regiunile ocupate. Executarea acestui plan va costa însă nu sute — ci mii de milioane.

Deși putem presupune că o activitate de investiție în stil mare va fi de interes pentru statele industriale ale Europei, totuș abia putem admite că prin aceasta va fi ceva ușurare financiară în anul viitor. Ceea ce vor primi industriile, se va lua din piața financiară. În momentul încheierii păcii Italia a pregătit prin casa *Rotschild* din Paris, emisiunea unei rente de 600 milioane franci. Izbucnirea războiului dintre Turcia și statele balcanice a întrerupt operația aceasta. Italia are însă trebuința de sume și mai mari pentru sanarea pagubelor și pierderilor materiale din campania tripolitană și îndeosebi pentru îndrumarea economică a novelor sale posesiuni africane.

Tot la piața financiară vor apela Bulgaria, Serbia, Muntenegru și Grecia, ba și Turcia, reclamând care de care sume mai însemnate, prin ceea ce vor contribui nu puțin, ca situația financiară generală să nu se ușureze în măsura dorită.

Din afacerile nouă vor profita țările industriale: Anglia, Franța, Germania, Austria. Poate și România cu exportul de cereale, care acuma stagnează din cauza incurcăturilor balcanice și a lipsei de vapoare. Ar putea să profite și din muniția de războiu, dar nu e destul aranjată. Ce bine ar fi să se poată desvoltă și în privința industrială, încât prima oară ea să exporteze în Balcanul învecinat, iar nu statele de peste mări și țări. — Multe probleme economice îi așteaptă în viitor și pe frații noștri din Regat! Când le vor pricepe?

Cronicar.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 28 Noembrie 1912.

În piața financiară internațională lipsa și scumpetea de bani se menține neschimbată. În Berlin îndeosebi situația a fost atât de încordată în ultimele zile încât s'a vorbit deja de o apropiată urcare a etalonului oficial. Discontul privat de altcui a cotaț $5\frac{7}{8}\%$, a fost deci foarte aproape de etalonul oficial de 6% . Bani pro ultimo s'au negociat cu $6\frac{1}{4}\%$. Asemenea a fost cererea mare în London, unde scontul privat s'a stabilit la $4\frac{11}{16}\%$ și cum sunt temeri de mari retrageri de aur pentru America, cercurile financiare contează și aici cu eventuala urcare a etalonului oficial, fapt, care ar provoca o înăsprire și mai mare a situației financiare europene.

În piața internă de bani încă nu se poate observa vre-o îmbunătățire. Piața deschisă nu funcționează aproape de loc și etalonul de $5\frac{3}{4}\%$ din Viena este numai nominal. În urma acestuia aproape toate cererile de bani caută satisfacere la gheșurile Băncii Austro-Ungare, a căreia rezervă metalică, conform sumarului dela 23 crt. s'a redus cu 7 milioane, pe când circulația de bilete supuse la dare s'a cifrat cu K 193.4 mil., arătând o reducere de K 51.3 mil.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Plata sumei de asigurare. Declarația cuprinsă în condițiile de asigurare, că asiguratorul este obligat a plăti suma de asigurare la mâna persoanei îndreptățite în termen de 60 de zile dela prezentarea documentelor de legitimare, nu însemnează, că la asigurări asupra vieții, întru cât nu este numită expres persoana favorizată, calitatea de erede se poate dovedi numai singur cu actul judecătoresc de predare a lăsamântului și că până la prezentarea acestui act societatea de asigurare poate reține suma de asigurare, pentru că pretensiunea devine scadentă și în caz când calitatea de erede se dovedește pe altă cale. În cazul acesta asiguratorul, dacă are nedumeriri întemeiate în privința moștenitorilor, are numai dreptul de a depune suma de asigurare, drept plată, în depozit judecătoresc.

(Tabla reg. din Bpesta sub Nr. 356/911 v. dela 21 Martie 1912)

*

Dacă ridică mai multe persoane drept de pretenșiune asupra sumei de asigurare, atunci asiguratorul nu are să decidă asupra îndreptățirii pretendenților, ci este dator a depune suma de asigurare în depozit judecătoresc. În cazul acesta pretendentul poate pretinde liberarea documentelor prezentate de el, numai dacă are nevoie de ele, pentru a-și documenta drepturile față de celalalt pretendent.

(Curia reg. sub Nr. 223/912 v. IV. p. t. dela 15 Maiu 1912).

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul Băncilor Române pe anul 1913“. Anul XIV. Redactor: Constantin Popp. Sibiu. Tiparul Tipografiei arhidiecezane, 1912

În zilele trecute a apărut în editura „Solidarității“ și în forma obicinuită cunoscutul șematism al institutelor de bani române (societăți pe acții și însoțiri).

„Anuarul“ pe 1913 se extinde 15 coale de tipar și coala primă cuprinde pe lângă *partea calendaristică* obicinuită, următoarele notițe și informații de folos practic: Mărimea normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a notelor Băncii Austro-Ungare; Timbre de documente; Chei pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obicinuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sorti ale lozurilor; Competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemple); Scalele de timbre I. II. III; Tarifa pentru telegrame; Tarifa postală; Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși se extinde pe 14 coale și cuprinde în 5 părți institutele de credit: societăți pe acții (152 la număr); însoțirile (42 la număr) societăți comerciale și alte întreprinderi (14 la număr). „Banca generală de asigurare“ și „Solidaritatea“. La fiecare din acestea sunt indicate: firma în toate limbile înregistrate anul fondării, capitalul social, prețul acțiunilor, termenul de prescripție al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficioase, numele și domiciliul membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, numele și titlul funcționarilor, bilanțul și conțul profit și pierdere pe 1911, în fine împărțirea profitului net și a cuotelor de binefacere.

Un capitol special tractează despre „Solidaritatea“, arătându-se numele membrilor ei scopul însoțirii condițiile de primire, numele și domiciliul membrilor direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și al revizorilor-experti, precum și ultimul bilanț pe 1911.

După acestea urmează o consemnare a instituțiilor financiare-economice parte deja înființate, aranjate după comitate și o tabelă a dividendelor băncilor noastre pe 1911.

„Anuarul“ se încheie cu două sumare: unul după sediu, arătându-se în care oraș ce instituții financiare românești sunt și altul alfabetic.

Prețul anuarului legat în pânză este K 4 — plus pentru porto 30 fil., total deci K 4 30 și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

CRONICA.

Aviz și rugare. Aducem la cunoștință on. institute de bani, cărora li s'au expediat în zilele trecute „Anuarul Băncilor Române pe 1913“, că prețul acestei publicații este, ca și în anii trecuți K 4 — plus șesele efective de poștă: adică 30 fil. la un exemplar, la pachete: porto + 12 fil. pentru fracht — și rugăm ca pentru anuarele primite să ni-se asigneze, deodată cu prețul anuarelor și cheltuielile de poștă.

Adresăm totodată on. noștri abonați — bănci, ca și particulari — din nou insistența rugare de a-și achita de urgență restanțele de abonament și de inserțiuni, cari reprezintă și la noi o sumă considerabilă și pentru a cărora plată au fost rugați nu demult și în scris, fiecare în special.

*

Ce nu se poate vinde prin licitație? Un număr recent al foaiei oficiale publică art. de lege XI din 1909 și ordinațiunea ministerială privitoare la punerea în aplicare a articolului de lege I. III din 1912, care întregeste legea din 1909. În aceasta ordinațiune sunt enumerate lucrurile și obiectele, ce nu se pot cuprinde pe cale execuțională și cari între altele sunt următoarele: Alimentele, materialul de încălzit și luminat, banii gata, necesari pentru plata chiriei pe un pătrar de an. Mai departe sunt scoase de sub execuție: o vacă, 4 oi, 4 porci, mai departe nutrețul pentru acestea pe jumătate an. Semințele, vitele de jug și obiectele necesare pentru cultivarea unei moșii de 12 jugare și cari sunt scutite de execuțiune prin lege. Asemenea nu se poate executa la funcționarii de stat, publici și privați decât cel mult o a treia parte a salariilor lor, dar și aceasta astfel ca K 2000 să rămână neatinsă. Va să zică se poate secuestra numai suma, ce trece peste K 2000 — Nu se poate secuestra pensiunea, ajutorul sub K 1200 și din interesele cauziunilor militare încă se poate executa numai una a treia parte. La diurniști se poate executa numai suma ce trece peste diurna zilnică de K 5. — La cei ce se ocupă cu economia de câmp o parte a vitelor de jug și uneltele agricole se pot secuestra, dar dela 15 Martie încolo nu se pot scoate la licitație. Mai departe sunt scoase de sub execuție dreptul de poștă și mijloacele necesare pentru exercitarea acestui drept și valorile puse pe poștă.

*

Orașele din provincie cu cele mai multe bănci. Dintre orașele din provincie cele mai multe bănci le are Timișoara; 24 la număr. Urmează după Timișoara Debreținul cu 23; Oradea-mare cu 20 bănci și Aradul cu 16 bănci. Speculația cea mai mare cu imobiliile se face în Oradea-mare, unde sunt 5 bănci, cari se ocupă cu afaceri de imobiliile. În Sibiu sunt 3 institute hipotecare, cari împreună au avut la finele anului 1911 împrumuturi hipotecare în sumă de K 191,801.906. În nici un oraș din provincie nu se află atâtea institute afiliate că în Cluj, unde au filiale 5 bănci din capitală. Cele mai multe depozite spre fructificare, la băncile din provincie, sunt în Pojon la „Pozsonyi Első Takarékpénztár“, în sumă de K 55 milioane.

Sumar.

Problemele economice ale „Asociațiunii“ și conferințarii acesteia. — Teama de războiu și deponenții. — 5% sau 10% dare după interese de depozite? — Finanțarea păcii. — Revista financiară: Situațiunea. — Jurisdicțiunea: Plata sumei de asigurare. — Bibliografie: „Anuarul Băncilor Române pe anul 1913. — Cronică: Aviz și rugare, Ce nu se poate vinde prin licitație, Orașele din provincie cu cele mai multe bănci

